

BRUSSEL XL IN 'T GROEN

WANDELWEETBOEK 3e jaargang · nummer 6

Zeldzame bomen en natuurlijke tuinen

Brussel telt gemiddeld zo'n dertig vierkante meter groen per inwoner. Dat maakt de stad verrassend genoeg tot een van de groenste hoofdsteden ter wereld. Om aan die begerenswaardige titel te komen, moeten we een optelsommetje maken van 1700 hectare bos, 600 hectare gemeenteparken en 335 hectare regionale parken. In al die groene zones is heel wat bijzondere flora te bespeuren. Naast de inheemse planten zijn er ook tal van vreemde soorten die zich genaturaliseerd hebben. Voorbeelden zijn de gewone acacia (afkomstig uit Noord-Amerika), de paardenkastanje (afkomstig uit de Balkan) en de hemelboom (Oost-Azië). Ze gedragen zich als inheemse soorten en slagen erin om zich voort te planten, anders dan de soorten die geacclimatiseerd zijn, zoals olijf- en palmbomen.

MERKWAARDIGE BOMEN

In november 2008 was het groot nieuws: het publiek en de media verdrongen zich om een glimp op te vangen van een bijzondere verhuisactie. De beschermde vijgenboom van het Vlaams-Nederlands huis deBuren, die op de hoek van de Leopoldstraat en de Wolvengracht stond, werd met een hijskraan over het dak van het Dominicanhotel, aan de overkant van de Leopoldstraat, gehesen. De boom moest plaats ruimen voor de nieuwbouw die op het hoekperceel wordt opgetrokken. Deze boom is een van de opmerkelijke en tevens beschermde bomen die Brussel rijk is. Sinds 2002 inventariseren, fotograferen en publiceren experts van de Directie Monumenten en Landschappen van het Brussels Gewest opvallende bomen binnen de negentien Brusselse gemeenten. Sindsdien zijn er al 2528 bomen aangeduid als 'merkwaardig'. Eenentachtig daarvan zijn wettelijk beschermd, net als monumenten van steen, metaal en hout.

Het zijn niet automatisch de eeuwenoude, dikke of monumentale bomen die het halen, zoals de Eeuwfeestboom op het Steursplein in Sint-Joost-ten-Node, de monumentale Kasterlinde (de zogenaamde 'Dikke Linde') in Laken/Sint-Agatha-Berchem of de oude beuk aan de Terhulpssteenweg in Watermaal-Bosvoorde. De bomen moeten zich onderscheiden door hun uiterlijk, de 'fysieke impact op de omgeving en de bevolking', de landschappelijke, botanische en esthetische waarde. Er is ook sprake van de 'erfgoedwaarde' van een boom, wanneer de boom bijvoorbeeld deel uitmaakt van het immateriële erfgoed van een plek - wanneer hij met andere woorden een rol speelt in verhalen, feesten en andere gebruiken. De lijst van 'merkwaardige' bomen is overigens nog verre van af. Aan de hand van luchtfoto's en plaatsbezoeken probeert men nog bijkomende exemplaren op te sporen.

GEEF ZELF HET GOEDE VOORBEELD

Uiteraard is de flora in de hoofdstad geen zaak die louter met erfgoed te maken heeft – gelukkig maar. Geheel in overeenstemming met de tijdgeest zijn er meer en meer mensen en organisaties bezig met het herwaarderen van groene zones. Zowel botanische, ecologische, esthetische als recreatieve redenen spelen bij de aanleg van zogenaamde ‘ecologische modeltuinen’. Sinds eind 2008 zijn er al zes van zulke tuinen. Leefmilieu Brussel wil hiermee de bewustwording over biodiversiteit vergroten en laten zien welke impact kleine wijzigingen in het dagelijkse handelen kunnen hebben op flora en fauna. Zo heeft de tuin van de Notre-Dame-school van Ukkel, op een steenworp van het kerkhof van Dieweg en de Kauwberg het ‘Natuur in de tuin’-label verkregen.

Het is de bedoeling dat een reeks van voor iedereen toegankelijke parken, tuinen en groenplantsoenen model gaat staan voor mensen met groene vingers. ‘Natuur in de tuin’ geeft tuinen terug aan de natuur. Dat impliceert het verbannen van chemische pesticiden en herbiciden, het gebruik van inheemse planten en het – uiteraard binnen de perken – binnenhalen van een ‘wilde’ natuurinvulling. Naast de schooltuin in Ukkel zijn er nog vijf andere zulke plekken: een deel van het Park van de Drie Fonteynen in Vorst, het hoekparkje aan IJzer-Saintelette, de tuin van het Koninklijk Atheneum van Oudergem, de tuin van School 6 in Vorst en een deel van de openbare ruimte van de Karrenberg in Watermaal-Bosvoorde.

Ga er een kijkje nemen, en wie weet wordt jouw tuin of boom wel ooit een natuurmonument.